

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI

HOTĂRÂREA nr. 647

din 23 mai 2017

Prin Ordinul inspectorului-șef al Inspecției Judiciare nr. 31/2017 din data de 07 martie 2017, s-a dispus efectuarea unui control la Tribunalul Harghita.

Obiectivele controlului, au vizat:

a) verificarea modului de îndeplinire de către judecătorii cu funcții de conducere a atribuțiilor manageriale de planificare, organizare, coordonare, control – reglare și comunicare, precum și respectarea obligațiilor prevăzute de legi și regulamente, pentru a asigura buna funcționare a instanțelor și calitatea corespunzătoare a serviciului public;

b) verificarea respectării de către judecători și personalul auxiliar de specialitate a normelor procedurale și regulamentare privind primirea și înregistrarea cererilor, repartizarea aleatorie a dosarelor, stabilirea termenelor, continuitatea completului de judecată, pronunțarea, redactarea și comunicarea hotărârilor, înaintarea dosarelor la instanțele competente, punerea în executare a hotărârilor penale și civile.

Totodată, conform aceluiași ordin, s-a stabilit ca la efectuarea controlului să nu fie avute în vedere aspectele ce vizează analiza dosarelor vechi din perspectiva cauzelor care conduc la temporizarea procedurilor judiciare și nici situația hotărârilor redactate cu întârziere, ce formează obiectul unor activități de control cu caracter permanent desfășurate de Direcția de inspecție judiciară pentru judecători.

În ceea ce privește perioada supusă verificărilor, s-a stabilit ca acestea să vizeze perioada 4 ianuarie 2016 – la zi.

Referitor la natura verificărilor efectuate, prin adresa nr. 1870/IJ/830/DIJ/2017, s-a solicitat, prioritar, comunicarea unor date privind resursele umane și materiale ale instanțelor, volumul de activitate, ocuparea funcțiilor de conducere, desemnarea judecătorilor și grefierilor delegați, relații privind modul de funcționare a sistemului de repartizare aleatorie (sub aspectul constituirii completurilor, componenței completurilor specializate, dacă este cazul, și unele situații statistice legate de incidentele ivite în procesul de repartizare etc), precum și unele date statistice referitoare la activitatea compartimentelor instanțelor.

Verificările directe efectuate la sediul instanței au implicat, pe lângă analiza situațiilor ce au fost puse la dispoziție de conducerea Tribunalului Harghita, și accesarea datelor din sistemul ECRIS în corelație cu rapoartele IJRep puse la dispoziție de Compartimentul informatică al Tribunalului Harghita, consultarea diferitelor dosare și a evidențelor instanței referitoare la repartizarea aleatorie a cauzelor și la activitatea compartimentelor auxiliare și discuții cu persoanele care au îndeplinit și/sau îndeplinesc funcții de conducere la nivelul Tribunalului Harghita, dar și cu judecătorii și celălalt personal al instanței verificate.

Verificările directe cu privire la activitatea instanței s-au efectuat prin sondaj, prin selectarea aleatorie a unor dosare, raportat la consemnările din evidențele instanței, iar aspectele referitoare la datele statistice au avut la bază informațiile din raportul de bilanț pentru anul 2016 și din situațiile statistice prezentate de conducerea administrativă a instanței pentru perioada de referință.

Analizând raportul de control nr. 1870/IJ/830/DIJ/2017, Secția pentru judecători reține următoarele:

Din verificările directe efectuate la nivelul instanței, din analiza documentației solicitate și/sau puse la dispoziție, din notele de relații, din discuțiile purtate cu personalul instanțelor și din analiza bazei de date informatice ori accesarea sistemului ECRIS s-a constatat că a existat o dinamică a ocupării funcțiilor de conducere la Tribunalul Harghita (cea de președinte și cea de președinte Secție civilă), urmare a

pensionării doamnei judecător Airinei Ioana, începând cu 01.09.2016. A existat continuitate în exercitarea funcției de vicepreședinte și de președinte al Secției penale, grefier șef de secție și prim - grefier.

Din verificări a reieșit că Tribunalul Harghita este organizat și funcționează adecvat, asigurându-se un act de justiție corespunzător, cu anumite excepții și particularități.

În perioada de referință, conducerea Tribunalului Harghita a adoptat soluții manageriale adecvate și care au fost permise și impuse de situația neocupării unui număr semnificativ de posturi de judecător, pentru remedierea acestei situații, pentru creșterea eficienței activității instanței și îmbunătățirea calității actului de justiție.

S-a reținut constanta implicare a echipei manageriale în bunul mers al activității instanței și dispunerea măsurilor necesare în deplină concordanță cu cadrul legal care reglementează diferitele segmente de activitate, de organizare sau de administrare a instanței.

Verificările au evidențiat că, în perioada de referință, judecătorii care au exercitat atribuții specifice funcției de conducere, nu au fost degrevați de activitatea de judecată, numărul redus de judecători care funcționează în cadrul tribunalului nepermițând aplicarea acestei măsuri.

Conform Raportului, în relație cu toate instituțiile și persoanele implicate în înfăptuirea actului de justiție s-a urmărit o bună comunicare, receptivitate la sesizările formulate la adresa instanțelor de judecată, dar și preocupare pentru rezolvarea cu celeritate a problemelor ivite în activitatea instanțelor, derivate din raporturile cu instituțiile sus-amintite. Totodată, actul decizional s-a întemeiat pe o bună cunoaștere a instanței și a problematicii specifice acesteia, ceea ce a permis identificarea corectă a problemelor care afectau buna funcționare, dar și găsirea soluțiilor optime de rezolvare a acestora atât pe termen scurt, cât și în perspectivă.

În prezent, adoptându-se principiile unui management participativ, actul de conducere se bazează în același timp și pe munca de echipă, activitatea managerială fiind caracterizată printr-o colaborare permanentă și eficientă a președintelui cu vicepreședintele instanței, colegiul de conducere și judecătorii.

În urma verificărilor efectuate nu au fost identificate deficiențe majore în funcționarea Tribunalului Harghita, care să afecteze activitatea instanței, ci doar unele disfuncționalități punctuale, care pot fi remediate printr-o mai bună implicare a judecătorilor delegați și printr-o evaluare la nivelul conducerii a practicilor administrative în vederea identificării soluțiilor oportune.

Secția reține că principala vulnerabilitate identificată la Tribunalul Harghita este dată de neocuparea posturilor de judecător, situație care se perpetuează în timp și caracterizează nu doar tribunalul, ci și o parte a instanțelor arondate acestuia.

La Tribunalul Harghita există două secții (penală și civilă), în schema de personal fiind prevăzute 17 posturi de judecător și 2 posturi de asistent judiciar. La finele anului 2016 se înregistrau 5 posturi vacante de judecător, situație care se regăsea și la data efectuării controlului. În ceea ce privește personalul auxiliar, schema de personal a instanței prevede 45 de posturi de personal auxiliar și conex, fiind complet ocupată.

Din schema de 17 judecători, Tribunalul funcționează în fapt cu doar 11 judecători, unul dintre aceștia aflându-se în concediu de maternitate, așa încât întregul mod de derulare a activității în instanță este subsumat lipsei acute de judecători.

La nivelul Secției civile nu se poate respecta principiul specializării judecătorilor, astfel că magistrații secției intră în componerea completurilor în toate materiile civile (sens larg) sau într-un număr semnificativ al acestora: civil propriu - zis, fond funciar, minori și familie, litigii cu profesioniști, contencios administrativ și fiscal, litigii de muncă și asigurări sociale, insolvență. În anumite situații, aceștia participă și la soluționarea dosarelor penale, fie în cazul incompatibilității tuturor judecătorilor Secției penale (cu o incidență redusă în practică), fie pentru a se evita această situație. Acest specific al activității, ce se suprapune peste neocuparea pe parcursul unei perioade îndelungate de timp a posturilor de judecător vacante, chiar dacă volumul de activitate al instanței nu este unul foarte mare, conduce la îngreunarea activității de judecată, cu consecințe asupra calității actului de justiție, vulnerabilizând magistrații care trebuie să soluționeze, în cadrul căilor de atac, cauze din materii diferite. Mai mult, se reține că intrarea în vigoare a noilor coduri penale și civile a sporit și mai mult dificultățile inerente instrumentării cauzelor în

materii total diferite, dar și în contextul unei succesiuni în timp a normelor de drept substanțial și procedural.

Configurarea completurilor Secției civile este în legătură directă cu caracterul eclectic al cauzelor date în competența secției, iar desființarea unor completuri, blocarea altora, redefinirea acestora, cu o incidență destul de mare în practică, pe parcursul anului 2016, au fost măsuri apreciate oportune pentru o mai bună echilibrare a volumului de activitate, determinate însă și de lipsa judecătorilor.

Secția reține că la nivelul Secției penale funcționează doi judecători, astfel că administrarea activității secției se circumscrie acestei situații, pentru a se asigura efectuarea serviciului de permanență, funcționarea tuturor completelor, dar și pentru a se evita situațiile de incompatibilitate. Numărul judecătorilor ce funcționează în cadrul Secției penale și natura activității acestei secții, ce presupune asigurarea permanenței pentru soluționarea cauzelor urgente, alături de ședințele obișnuite aferente diferitelor faze procesuale și celelalte operațiuni ținând inclusiv de activitatea de executare, face ca cei doi judecători ai secției penale să fie în permanență la dispoziția instanței.

Situația posturilor vacante de judecător a influențat negativ și indicatorii de eficiență. Astfel, la nivelul anului 2016 și trimestrul I al anului 2017 Tribunalul Harghita s-a încadrat în gradul de performanță „eficient”, în anul 2017 unul dintre indicatori modificându-se în sens negativ (cel vizând „rata de soluționare” de la „eficient”, la finalul anului 2016, la “satisfăcător” la data de 31.03.2017). Principala măsură indentificată spre a fi luată la nivelul instanței s-a referit tot la ocuparea schemei de personal.

Sub aspectul funcțiilor de conducere, se reține că persoanele ce ocupă astfel de funcții nu sunt degrevate de atribuții specifice activității de judecată, ceea ce implică un efort suplimentar al acestora pentru îndeplinirea corespunzătoare atât a atribuțiilor jurisdicționale, cât și a celor nonjurisdicționale.

Secția constată că, în mod constant, în perioada de referință, au fost întreprinse demersuri pentru ocuparea schemei de personal și pentru a se evita transferul judecătorilor de la acest tribunal la alte instanțe.

Verificările au evidențiat că premisele evoluției viitoare ale acestei stări de fapt nu sunt în sensul îmbunătățirii: magistrații nu promovează la Tribunalul Harghita

(judecătoriile arondate se confruntă la rândul lor, cu excepția Judecătoriei Miercurea Ciuc, cu lipsa judecătorilor), singurul judecător care a promovat la tribunal în anul 2016 se află în concediu de maternitate și a formulat deja trei cereri de transfer. Alți trei judecători au formulat în perioada de referință cereri de transfer, avizate negativ de colegiu și adunarea generală, una dintre aceasta fiind chiar admisă, ulterior revenindu-se asupra măsurii luate. Alți judecători vor îndeplini în viitorul apropiat condițiile de vechime pentru pensionare.

Secția constată că, deși cenzurarea cererilor de transfer se impune în contextul existenței a 5 posturi vacante, în final această situație are potențialul de a se reflecta negativ asupra relațiilor interumane din cadrul instanței (cererile de transfer fiind formulate de magistrați cu domiciliul în alte localități sau care au promovat examenul de curte de apel).

Pentru înlăturarea acestei vulnerabilități, prin Raport s-au propus mai multe măsuri, respectiv:

1) transferarea, detașarea sau delegarea la instanța superioară a unor judecători de la instanțele inferioare, corespunzător gradului profesional, într-un termen determinat, calculat de la data promovării pe loc;

2) acordarea unor stimulente pentru judecătorii care optează să își exercite funcția la instanțele considerate „neattractive” (spor salarial etc.).

Se reține că, referitor la organizarea compartimentelor instanței, de asemenea în legătură cu lipsa de personal, au fost identificate o serie de practici administrative care, deși nu au determinat deficiențe de funcționare, se pot constitui în vulnerabilități în situația perpetuării în timp a acestora, impunându-se reevaluarea lor.

Astfel, atât în ceea ce privește procedura de cameră preliminară, cât și procedura scrisă în materie civilă, s-a constatat că termenele fixate după finalizarea respectivelor proceduri nu sunt stabilite printr-o rezoluție a judecătorului care să conțină data emiterii, situație care poate determina erori și care nu permite determinarea decât aproximativ, raportat la data emiterii citativelor, a momentului la care se stabilesc aceste termene. Cu toate acestea, în cadrul verificărilor nu au fost constatate întârzieri sub acest aspect și nici deficiențe în întocmirea lucrărilor de către grefieri.

Referitor la activitatea de repartizare aleatorie a cauzelor se reține că, în situația repartizărilor eșuate, când se intervine în sistemul informatic în vederea remedierii cauzelor ce au determinat aceste incidente, nu se încheie niciun fel de proces verbal, nici măcar în sistemul informatic.

Pentru situațiile de repartizare eșuată identificate urmare a verificării prin sondaj a mapelor cuprinzând listingurile zilnice, au fost furnizate explicații de către grefierul delegat cu activitatea de repartizare aleatorie vizând modul în care s-a procedat pentru a se repartiza respectivele cauze, fără a exista vreun document (inclusiv în format electronic) din care să rezulte operațiunile realizate.

Secția consideră că se impune remedierea acestei deficiențe și întocmirea și pentru aceste situații a unor procese verbale (în sistemul informatic/pe suport de hârtie), în care să se menționeze operațiunile realizate pentru repartizarea cauzelor a căror repartizare inițială a eșuat. Aceasta cu atât mai mult cu cât aceste intervenții vizează în mod direct repartizarea aleatorie și intervenirea în sistemul Ecris, impunându-se un sistem mai transparent de evidență a respectivelor incidente și a modului de soluționare a acestora.

Au fost constatate deficiențe în legătură cu modul de înregistrare și efectuarea lucrărilor de punere în executare a dispozițiilor privind acordarea ajutorului public judiciar, determinate de lipsa unei activități de verificare de către președinții completurilor de judecată a lucrărilor de comunicare către organul fiscal, ce trebuie îndeplinite de către grefierii de ședință pentru situația în care a fost eșalonată plata taxelor de timbru, precum și de neefectuarea lucrărilor de verificare de către grefierul delegat vizând confirmarea primirii debitului.

Aceste deficiențe, reținute în legătură cu modul de evidențiere și de punere în executare a hotărârilor prin care s-au stabilit creanțe în favoarea statului conform OUG nr. 51/2008 ori art. 49 din OUG nr. 80/2013, reflectă o lipsă de implicare a unor președinți de complet în verificarea modului în care grefierii de ședință își îndeplinesc atribuțiile, din perspectiva obligațiilor prevăzute de art. 53 lit. g din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, dar și a judecătorului cu atribuții de coordonare și verificare a compartimentul de executări civile și a grefierilor cu atribuții de conducere din cadrul tribunalului, relativ la coordonarea acestui compartiment.

În ceea ce privește conținutul diferitelor acte emise de instanță, deși s-a acordat atenție adoptării măsurilor pentru buna funcționare a instanței și emiterii hotărârilor de colegiu și a ordinelor de serviciu, se constată că în unele situații prin aceste hotărâri și ordine se dispune pentru trecut, reglementându-se modul de desfășurare a activității/exercitarea diferitelor atribuții pentru perioade anterioare emiterii acestora. Chiar dacă a existat continuitate în respectivele activități/atribuții, se impune ca adoptarea acestora să se facă anterior momentului de la care se presupune că încep să se deruleze activitățile vizate sau să se exercite atribuțiile stabilite în sarcina judecătorilor și personalului auxiliar.

De asemenea, pentru rigoarea întocmirii, se impune revizuirea conținutului acestor acte, astfel încât să se evite repetarea unor atribuții sau evidențierea separată a unor activități care, conform regulamentelor, se circumscriu unui anume compartiment, ori stabilirea unor calități care se dobândesc prin alte proceduri (de exemplu, membru în colegiul de conducere).

Tot astfel, în cursul anului 2016, au fost stabilite în sarcina judecătorilor atribuții privind calitatea de membru/membru supleant în cadrul Comisiei pentru acordarea de compensații financiare victimelor infracțiunilor, fără ca desemnarea acestora să aibă la bază o hotărâre a Adunării generale a judecătorilor tribunalului, astfel cum prevăd dispozițiile art. 28 alin. 2 și 3 din Legea nr. 211/2004 privind unele măsuri pentru asigurarea protecției victimelor infracțiunilor, fiind de menționat însă că, în perioada de referință, nu au fost înregistrate cereri de competența acestei comisii.

Față de aceste constatări se impune acordarea unei atenții sporite îndeplinirii cerințelor legale privind desemnarea judecătorilor în cadrul Comisiei, stabilirea numărului de membri și a duratei mandatului.

În raport de constatările efectuate, Inspekția Judiciară a formulat mai multe propuneri, apreciate întemeiate în parte de către Secția pentru judecători, respectiv:

1. Adoptarea de către conducerea judiciară a Tribunalului Harghita a măsurilor necesare pentru remedierea disfuncționalităților constatate în activitatea instanței, menționate în cuprinsul prezentului raport și anexei acestuia, precum și reevaluarea procedurilor administrative menționate în raport ca vulnerabilități;

2. Sesizarea Ministerului Justiției pentru efectuarea demersurilor corespunzătoare în vederea asigurării necesarului de resurse materiale, inclusiv a echipamentelor IT pentru buna desfășurare a activității curente a instanței;

3. Asumarea responsabilității de către judecătorii delegați cu alte atribuții decât cele de judecată și îndeplinirea efectivă a activității de coordonare și control cu privire la modul de îndeplinire a sarcinilor de serviciu de către personalul auxiliar din cadrul compartimentelor instanței;

4. Evidențierea operațiunilor realizate pentru repartizarea cauzelor a căror repartizare inițială a eșuat;

5. Constituirea evidențelor prevăzute de Hotărârea nr. 1151/2015 a Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii, pentru situațiile în care s-a constatat lipsa acestora, conform mențiunilor din anexă și completarea corespunzătoare a acestora.

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 41 lit. g) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin vot direct și secret, cu unanimitatea, respectiv majoritatea, după caz, a voturilor membrilor prezenți;

SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI A CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRĂȘTE

Art.1 – Aprobă Raportul Inspecției Judiciare nr. 1870/IJ/830/DIJ/2017 având ca obiect eficiența managerială și modul de îndeplinire a atribuțiilor ce decurg din legi și regulamente, de către conducerea Tribunalului Harghita.

Art.2 – Aprobă următoarele măsuri cuprinse în Raport:

1. Adoptarea de către conducerea judiciară a Tribunalului Harghita a măsurilor necesare pentru remedierea disfuncționalităților constatate în activitatea instanței, menționate în cuprinsul prezentului raport și anexei acestuia, precum și reevaluarea procedurilor administrative menționate în raport ca vulnerabilități;

2. Sesizarea Ministerului Justiției pentru efectuarea demersurilor corespunzătoare în vederea asigurării necesarului de resurse materiale, inclusiv a echipamentelor IT pentru buna desfășurare a activității curente a instanței;

3. Asumarea responsabilității de către judecătorii delegați cu alte atribuții decât cele de judecată și îndeplinirea efectivă a activității de coordonare și control cu privire la modul de îndeplinire a sarcinilor de serviciu de către personalul auxiliar din cadrul compartimentelor instanței;

4. Evidențierea operațiunilor realizate pentru repartizarea cauzelor a căror repartizare inițială a eșuat;

5. Constituirea evidențelor prevăzute de Hotărârea nr. 1151/2015 a Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii, pentru situațiile în care s-a constatat lipsa acestora, conform mențiunilor din anexă și completarea corespunzătoare a acestora.

Art.3 - Prezenta hotărâre se comunică Inspecției judiciare, pentru a fi pusă în aplicare, conform legii.

Data în București, la data de 23 mai 2017

Președinte de ședință,

Judecător Simona Camelia MARCU

